

פנינים יקרים

מתורת רבותינו הקדושים מביאלא

- ליקוטי אמרים ככתבם וכלשונם מספרי רבותינו הקדושים •

פרשת דברים

• היהודי הקדוש •

חומש דברים – ספר משנה תורה

ברש"י (א א): אלה הדברים - לפי שהן דברי תוכחות ומנה כאן כל המקומות שהכעיסו לפני המקום בהן לפיכך סתם את הדברים והזכירן ברמז מפני כבודן של ישראל. **אומרים** בשם היהודי הקדוש זצ"ל, שלמד בכל יום איזה פסוקים מספר משנה תורה. שאמר שהוא לו לספר מוסר. (פרי צדיק דברים ד"ה אלה)

סוף בין פארן ובין תופל ולבן והצרות ודי זהב. (א א)

ופירש רש"י וז"ל: "לפי שהן דברי תוכחות, ומנה כאן כל המקומות שהכעיסו לפני המקום בהן, לפיכך סתם את הדברים והזכירן ברמז מפני כבודן של ישראל".

ואם תרצה לומר, שמחמת כבודם של ישראל לא רצה להזכיר הטאם בפירוש, אינו מובן כל צרכו, שהרי מצינו שאמר להם משה רבינו [במדבר לב יד]: "זהנה קמתם תחת אבותיכם תרבות אנשים הטאים לספות עוד על הרון אף ה' וגו'". ועוד כהנה וכהנה לשונות קשים שהוכיח בהם משה רבינו את ישראל במי מריבה ובמרגלים ובשאר מקומות, שלא נאמרה התוכחה בלשון רמז.

ואשר יראה לפרש בזה, על פי מה שכתב **כ"ק אאמו"ר זצלה"ה** [בפרשתן בכמה מקומות]: "התוכחה אמר כי אם לישראל, אך לגבי השם יתברך המליץ עבור ישראל". עכל"ק.

בנתיב דרכו בקדוש, נוכל לפרש הטעם שהזכיר משה רבינו את מקומות החטא, בהיפך, לא לשם התוכחה שנתכוין להוכיח לישראל. אלא הייתה כוונתו להמליץ לפני השם יתברך עבורם.

דברי מוסר שבמשנה תורה הודרים יותר לתוך עומק לב ישראל, ומעוררים ביותר. וכמו שהגיד היהודי הקדוש זצלה"ה **מפרישיסחא**, שהמוכח שבספרי מוסר הוא ספר "משנה תורה". והיה מזהיר לתלמידיו ללמוד תמיד משנה תורה לעורר לבכם. (שם משמואל דברים תרע"ה)

הרה"ק היהודי זצ"ל צוה, [להחסידים בני הנעורים] שיאמרו בלילה "משנה תורה" לעורר לבכם. (תולדות הנפלאות אות קד) עמוד קלג

• מנשר טוב •

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל, בעבר הירדן במדבר בערבה מול

בערבה" וכו', וכמו שפירש רש"י ז"ל: שמנה כאן כל המקומות שהכעיסו לפני המקום כו'. והיו אז באותן המקומות במדריגה קטנה ושפילה, עד שלא הספיק להם ראיית פני משה רבינו עליו השלום להתעורר על ידי זה בתכלית האמת לאמיתו. עד שהוצרך אדון הנביאים לירד ממדריגתו הגבוה והקדושה עד מאד, ולהשתלשל אליהם בבחינת דיבור דברי תוכחה. ועל ידי דיבוריו הנוראים והקדושים, קיימו וקיבלו עליהם עול מלכותו יתברך שמו באמת ובתמים. וזה שכתוב "אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל", כנ"ל.

עמוד ריב

• חלקת יהושע •

אלה הדברים וכו'.

אלה' פוסל את הראשונים, לרמוז שמשה רבינו פעל בלבות ישראל שיהיה בכוחם לפסול הראשונים, ומעתה לשוב בתשובה שלימה, אמון כן יהי רצון.

דף ב

• אדון עדות •

הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר. **וצריך** להבין כוונת 'באר', שבאר הוא לשון פירוש, והא בפרשה זו לא נכתב שום פירוש על התורה. **אך** יש לומר שפירושו הוא כך, שמשה רבינו ע"ה עשה התורה כמו 'באר', היינו כמו שהופרין באר מעין מים צריך לחפור הרבה בעומק עד שנובעים מים, וצריך לשאוב הרבה מים בניגיע רבה, עד שיהיה נובעים רק מים זכים ראויים לשתיה.

נמצא לפי זה, כוונת המליצה שנתכוין משה רבינו להמליץ עליהם בהזכרת כל אלו המקומות. שמחמת שהיו בני ישראל נעים ונדים ממקום למקום, דבר זה גרם להם שיחטאו, וכדרך היין אשר הורק מכלי אל כלי בלכתו בגולה, שלא עמד בטעמו ונמר בו ריחו, לכן אין להענישם על הטאם במקומות אלו. ובעצם הזכרת שמות המקומות שהלכו בהם בני ישראל במדבר, מונח בזה מליצה ישרה ולימוד זכות על מה שיחטאו, שכן לא היו על מקומם הנכון ובצורה הראויה להם.

לפי זה יתפרש יותר טעם הזכרת משה רבינו ע"ה את כל אותם המקומות שיחטאו בהם. לא רק כדי להראות את הילוכם וגלותם ממקום למקום, ושלא היו יושבים על מקומם בהשקט, וכנ"ל שמחמת זה הטאו. אלא אף היה מונח בעצם הזכרת המקומות האלו: לימוד זכות עליהם, באשר שהמקום עצמו גרם להם השפעה לרעה, שיימשכו מחמתו אחר החטא.

אחדות ישראל פרק א

• תולדות אדם •

אלה הדברים אשר דבר משה. ופירש רש"י ז"ל: דברי תוכחה.

הפסוק הוא מתמה את עצמו, מה זה שהוצרך משה רבינו עליו השלום לירד ממדריגתו הגדולה והגבוה להשתלשל בדברי תוכחה אליהם, הלא הוא ודאי היה במדרגה הגבוה שבראותם אותו בלבד היה לבם נשבר ונמס בקרבם, והיו באים לפחד ורעדה יאחזון מהשראת שכינתו יתברך שמו עליו. לזה מתרץ הפסוק "במדבר

זזה הענין שאנו אומרים בברכת המזון ב'נודה לך' ומסיימים - "אתה זן ומפרנס אותנו תמיד בכל יום ובכל עת ובכל שעה", אשר לכאורה הלא אנהנו רואים אנשים שמובלים רעב ודחקות ר"ל. אבל אם האדם אומר שכהו ועוצם ידו עשה לו את החיל הזה הוא נפסק משורש הקדושה ר"ל, ולכן אין לו השפעה כי נפסק הצינור ר"ל. ולמשל אילן כל זמן שדבוק בשורשו הוא מוציא פירות, ואם נפסק משורשו אינו מוציא פירות. ולכן מי שדבוק בשורש הקדושה ואומר 'נודה לך ה' אלקינו' על כל הנזכר שם, - הוא דבוק בשורשו ואז זן ומפרנס אותו הקב"ה בכל יום ובכל עת ובכל שעה.

זזה "שויתי ה' לנגדי תמיד" [תהלים טו ח] דהיינו, שבכל הדברים שהם לנגדו צריך האדם להרגיש את קדושת השי"ת ושאינו שום נגד רק מלא כל הארץ כבודו. וזה "כי לא דבר ריק הוא מכם" [לקמן לב מז] - ואם ריק הוא מכם הוא [ב"ר א יד] דהיינו, שאין שום דבר מציאות בעולם שאינו יונק השפעה מן הקדושה, והכל מציאות קדושתו יתברך.

פרשת משפטים עמי קנג

• מוזן הדח"ק מלבערטוב •

זלא אביתם לעלות. (א כו)
זליא אביתם לעלות, סופי תיבות אמ"ת. והרמז בזה, שמי שהוא דבוק במדת אמת, אין חפצו בהתנשאות.
 אמת ושלום את כא

כך עשה משה רבינו ע"ה, שיוכל כל אחד מישראל למצוא הרבה רזי תורה, כמאמר חז"ל אבות וי א' "כל הלומד תורה לשמה מגליץ לו רזי תורה", והכל ביגיעה כמו בבאר. וזה הפירוש [ע"י מגילה ו] "יגעתי ומצאתי".

עמוד שכח

• דברי בינה •

איכה אשא לבדי. (א יב)
לישועתך קייתי ה', ומתרגם ה' לפורקנך סברית/ סברית הוא לשון סבלנות, וכמו שהוא התרגום "איכה אשא לבדי", איכודן אסבור בלחודי, שבוה מקיימין בעיקר צפית לישועה ושבת לא, מה שיש לו סבלנות, לקבל הכל באהבה, ובלי להרהר אחרי השם יתברך, וגם להשתתף בצער השכינה, שזה הוא העיקר אליו, והסבלנות שיש לו מצער השכינה כביכול. וזה לפורקנך סברית, כמו האדם שמקבל צער עליו, וסובל בכדי שיוקל לחבירו, כך צריך להיות הסבלנות כדי להקל צער השכינה כביכול.
 פרשת יחי עמי שפט

• זאלה הדברים שנאמרו לדוד •

זלא תגורו מפני איש כי המשפט לאלקים הוא. (א יז)
זזאת האזהרה לדיין "לא תגורו מפני איש כי המשפט לאלקים הוא" דהיינו, אם באים אנשים לדון לפניו בדברים גשמיים, ידע שהענין הוא כלו קודש. וזה 'לא תגורו מפני איש כי המשפט' - דהיינו, הברור 'לאלקים הוא' דהיינו כלו קודש. וזה 'מוגיד דבריו ליעקב' ותהלים קמו יט, שכל עשיה וכל עבודת הישראל כל דבריו קודש.

|| שבתות בין המצרים ||

אפשר לתקן כל התיקונים שהיו עושים בני ישראל בבית המקדש. ועוד מתבאר, שהשבת קודש בגלות הוא גדול יותר מהשבת בזמן שבת המקדש היה קיים, בבחינת "רב לך שבת" - בעמק הבכא. היינו, שהשבת קודש יותר גדול. וכן נתבאר שעל ידי התורה הקדושה אפשר לתקן כל התיקונים כמו בזמן בית המקדש.

שכינתא בגלותא פ"א

• מן הרה"ק רבי פנחס מקינצק •

בן מן משידלובצא זצ"ל

שבת קודש בגלותנו הוא בבחינת רבי

אמר פירוש החרוז לליל שבת "רב לכם

שְׁבַת בעמק הבכא", ואמר כך -

שמקדושת שבת יכול לקחת קדושה על כל

ימי השבוע וזה בימי הגלות שאין לנו לא כהן

ולא נביא, שבת הוא בבחינת רבי. וזה רב

לכם שְׁבַת בעמק הבכא, ודברי פי חכם חן.

הובא בתורת רבי ירחמיאל

• חלקת יהושע •

שבת מושש לבנו נהפך לאבל מחולינו.

(איכה ה טו)

וכמו שאמר הרבי ר' משה לייב זצלה"ה

מסאסוב על הפירוש: "שְׁבַת מְשׁוּשׁ לְבָנוּ נִהְפָּךְ

לְאֵבֶל מְחֻלְיָנוּ", כי "שְׁבַת" אותיות "שְׁבַת", כי

כאמת צריך השבת להיות מושש הלב של כל

איש מישראל שירגיש חדות הנפש וקדושת

שבת כבואו ובצאתו בכל אשר יפנה, אך מדוע

ח"ו נהפך לאבל - ולא מרגיש ביקרת ובזוהר

תפארתו וסגולתו של שבת קודש, זה נמשך

"מחולינו" - לפי התנהגות בימי החול אם

שוכחים בשבת בימות החול ולחכיך עצמו

שיהיה מקום בגופו ונפשו שישרה עליו קדושת

שבת. וכו'.

מאמרים עמי מ

• היהודי הקדוש •

בבין המצרים כל השבת הוא זמן רצון

אמר היהודי הקדוש זצלה"ה: שבשבת בין

המצרים הוא כבכל שבת בעת

הסעודה השלישית שהוא רעוא דרעוין, היינו

לפי שתמיד במנחה הוא זמן דין ובשבת

נהפך לרעוא דרעוא, ובבין המצרים שהם

ימי דין לכן בשבת נהפך לרעוא דרעוין. ע"כ

תורף דבריו הק'. (שם משמואל מסעי תרע"ב)

• מבשר טוב •

בשבתות הגלות טמון כח בית המקדש

מבואר בסה"ק תפארת שלמה נפרשת כי

תצא ד"ה א"י כי תצא בתהו"ד וז"ל:

"הנה איתא בכתבי האר"י ז"ל, כי גם בזמן

הזה שאין בית המקדש קיים, מכל מקום כל

היהודים וזיווגי המדות העליונים - נעשים

ונתקנים עתה ביום השבת - כמו בזמן בית

המקדש קיים, והענין מוכן לידועי חן. [וכו.].

וכבר אמרנו בפירוש הפיוט ובתפילת לכה

דהיו: 'רב לך שְׁבַת בעמק הבכא' -

רב לך שְׁבַת גם בעמק הבכא, הוא בזמן

הגלות כוחו של שבת הוא רב מאד. וז"ש

ויקרא כו ב: 'את שבתתי תשמרו ומקדשי

תיראו' - לשון ראייה והכל עולה בקנה אחד,

הזוכה לשבת זוכה למקדש. והצדיקים גם כן

נקראים שבת, כמו שאמרו בגמרא והם

המקדש כנ"ל, וזה שאמרו ושבת י: 'מתנה

טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, רצונו

לומר, גם בבית גנזי. שבת המקדש גנזי יש

לנו כח השבת, כמו בזמן שהיה הבית על

מכונו. וזה שאמרו: שבת קביעא וקיימא".

עבל"ק.

הרי שבשבת קודש אפילו בזמן הזה,